

Turizm ve Tanıtma Bakanlığından :

Karar Sayısı : 8434

1 — Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Yurtdışı Teşkilâtında açık bulunan 800 lira aylıklı 2. sınıf Turizm ve Tanıtma Atışeliğine (İh. Ye.), Merkezde Turizm ve Tanıtma Atışesi (İh. Ye.), İsmet Okyay Çamlıbel'in, almakta olduğu 800 lira aylıkla atanması ve Londra Turizm ve Tanıtma Müşavirliği Atışeliğinde çalıştırılması uygun görülmüştür.

2 — Bu Kararı Turizm ve Tanıtma Bakanı yürütür.

13/7/1970

CUMHURBAŞKANI
C. SUNAY

Başbakan
S. DEMİREL

Turizm ve Tanıtma Bakanı
N. CEVHERİ

Turizm ve Tanıtma Bakanlığından :

Karar Sayısı : 8443

1 — Turizm ve Tanıtma Bakanlığı 950 lira aylıklı Şube Müdürü olup 5439 sayılı Kanunun 2 nci maddesi gereğince Antalya Bölge Müdürlüğünde görevli Atalay Tüzün'ün, açık 1100 lira aylıklı 1 inci sınıf Turizm ve Tanıtma Atışeliğine (İh. Ye.), almakta olduğu 950 lira aylıkla terfian atanması ve Frankfurt Turizm ve Tanıtma Atışeliğinde çalıştırılması uygun görülmüştür.

2 — Bu kararı Turizm ve Tanıtma Bakanı yürütür.

13/7/1970

CUMHURBAŞKANI
C. SUNAY

Başbakan
S. DEMİREL

Turizm ve Tanıtma Bakanı
N. CEVHERİ

Danıştay İçtihadı Birleştirme Kararı

E. No : 1967/10
K. No : 1970/24

ÖZETİ : Danıştay'da dava açma ve cevap verme sürelerinin son günleri tatile rastladığı takdirde bu sürelerin gelecek çalışma günü sonunda bitmesi gerekeceği hakkında Danıştay İçtihadı Birleştirme Kararı.

Karar düzeltilmesini isteme süresinin son gününün tatile rastlaması üzerine Danıştay'a tatili takip eden günde başvurulması sebebiyle süre geçirilmiş olduğundan istemin reddi hakkında Danıştay 6. daire-since verilen 6/2/1967 gün, E. 1967/163, K. 1967/99 sayılı ve 8/2/1967 gün E. 1967/164, K. 1967/116 sayılı kararlar ile dava açma süresinin son gününün tatile rastlaması üzerine davanın müteakip çalışma günü açılmış olmasında süre aşımının varit olmayacağı hakkında Dava Daireleri Kurulunca verilen 3/2/1967 gün E. 1966/499, K. 1967/166 sayılı ve 9 uncu Dairece verilen 9/3/1967 gün E. 1966/2436, K. 1967/621 sayılı kararlar arasında aykırılık görüldüğünden bahisle bu aykırılığın çözümlenmesi, 521 sayılı Kanunun 45 ve 46 ncı maddeleri uyarınca 6. Dairenin 17/6/1967 gün ve K. 1967/2046 sayılı kararıyla istenildiğinden sözü geçen kararlar ile Başkanmursözcüsünün düşüncesi ve Raportör Üye-nin inceleme raporu ve konu ile ilgili mevzuat, İçtihatları Birleştirme Kurulunca görüşülüp incelendi :

6. Daire 6/2/1967 gün E. 1967/163, K. 1967/99 sayılı kararında; «Kanun sürenin son gününün çalışmaya ara verme gününe rastlaması halinde, sürenin gelecek çalışma günü akşamına kadar uzayacağı hak-kında 521 sayılı Danıştay Kanununda bir hüküm yoktur. Hukuk Mu-hakemeleri Usulü Kanununun hangi hükümlerinin Danıştay'da uygulanacağını gösteren 521 sayılı Kanunun 88 inci maddesinde Hukuk Mu-hakemeleri Usulü Kanununun müddetlere ait hükümleri yer almamış-tır. Kanunlarda gösterilen sürelerin yine kanunlarda sarahat olmadıkça bunların hâkim tarafından uzatılamaması hukukun genel kuralların-dandır.» gerekçesine dayanarak karar düzeltilmesi müracaat süresinin geçirilmiş olması sebebiyle istemi çoğunlukla reddetmiştir.

6. Dairenin 8/2/1967 gün ve E. 1967/164, K. 1967/116 sayılı kararı, ihtilâf konusu, gerekçesi ve azlık görüşü ile evvelki karara tam bir ben-zerlik arz etmektedir.

Dava Daireleri Kurulunun 3/2/1967 gün ve E. 1966/499, K. 1967/166 sayılı kararına konu olan davada, davacı, 90 günlük dava açma süresi-nin son günü Pazara rastladığından davasını ertesi gün açmıştır. Dava Daireleri Kurulu davanın süresi içinde açıklığına çoğunlukla karar ver-miştir.

9 uncu Dairenin 9/3/1967 gün ve E. 1966/2436, K. 1967/621 sayılı kararına konu olan davada, davacı kendisine 28/3/1966 tarihinde tebliğ edilen temyiz komisyonu kararına karşı Danıştay'da 27/6/1966 günü dava açmıştır. Bu sebeple davalı süre aşımı def'inde bulunmuştur. 26 Haziran 1966 günü Pazara rastlamaktadır. Daire kararında süre def'i oy-birliğiyle reddedilmiştir. Gerekçe Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu-nun 161 ve 162 nci maddelerine dayanmaktadır.

Eierne kadar 6 ncı Daire kararları karar düzeltilmesini isteme sü-resine, Dava Daireleri Kurulu ve 9 uncu Daire kararları ise dava açma süresine ilişkin iseler de aslında aykırılık ve uyumsuzluk, genel nitelikte ve temelde ve örneğin Danıştay Kanununun 67, 68, 69, 71, 72, 75, 76, 98 ve 163 üncü maddelerinde yer alan Danıştay'a müracaat sürelerinin

son günlerinin tatil gününe rastlamaları takdirinde sürenin gelecek ça-lışma günü hitamında bitip bitmeyeceği hususundadır. Kaldı ki karar düzeltilmesini isteme süresi, dava müddetleri nâteliginde kabul de edil-mektedir. Bu itibarla kararlar arasında İçtihadı Birleştirme yoluyla halli gereken bir uyumsuzluk ve aykırılık mevcut olduğuna oybirliğiyle karar verildikten sonra konunun esasının incelenmesine geçildi :

Altıncı Daire kararında dayananlar, kanunlarda gösterilen sürelerin yine kanunlarda açıklık olmadıkça uzatılamaması kuralı, mevzu hukukta Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun 159 uncu maddesinde yer al-mıştır. Bu kurala göre biri kanun, diğer hâkim tarafından tayin edilen iki grup süre vardır. Hâkim tarafından verilen süreler inceleme konu-muz dışındadır. Kanunla tayin edilen süreler hâkim tarafından uzatıla-maz. Ancak kanunun cevaz verdiği haller müstesnadır. Örneğin Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun 195, 197, 198 ve 215 inci maddelerin-deki süreler kanunla tayin edildiği halde hâkime bunları değiştirme yetkisi verilmiştir. Ezcümle hâkim 195 inci maddede yazılı 10 günlük cevap verme süresini uzatabilmektedir. 521 sayılı Kanunun 76 ncı mad-desinde de cevap verme sürelerinin Dava Daireleri ve Dava Daireleri Kurulu kararıyla uzatılabilmesi öngörülmüştür. Altıncı Daire kararları ve Dava Daireleri Kurulu kararındaki muhalefet görüşünde genel hukuk kuralı denilen esas budur. Halbuki tetkik konumuz olan Danıştay ka-rarlarında sürelerin uzatılması değil, süreler konusunun başka bir yönü ve kuralı olan sürelerin hesaplanması ve son gününün tespiti meselesi mevcuttur. Bu itibarla yukarıda sözü geçen kararlarda, kanunla tayin edilen sürelerin kanunda sarahat olmadıkça hâkim tarafından uzatıla-mıyacağı kuralına dayanılması yerinde değildir.

Yargılama Usulü Hukukunda ise sürelerin nasıl hesaplanacağı, baş-langıç ve bitiş günlerinin nasıl tayin edileceği tespit edilmiştir. Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun 162 nci maddesinde : «Tatil günleri müddete dahildir. Şu kadar ki müddetin son günü tatile tesadüf ederse tatilin ertesi günü hitam bulur.»; Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 40 ncı maddesinde : «..... son gün Pazara veya herhangi bir tatile te-sadüf ederse, mehil; tatilin ertesi günü biter.»; Askerî Mahkemeler Ku-ruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 53 üncü maddesinde : «..... son gün Pazara veya resmi tatile tesadüf ederse mehil tatilin ertesi günü biter.»; Vergi Usulü Kanununun 18 inci maddesinde : «Vergi kanunların-da yazılı süreler aşağıdaki şekilde hesaplanır.... 4 — Resmi tatil gün-leri süreye dahildir. Şu kadarki, sürelerin son günü resmi tatile rastlarsa tatili takip eden ilk iş gününün tatil saatinde biter.»; İş Mahkemeleri Kanununun 15 inci maddesinde : «Bu kanunda sarahat bulunmayan hal-lerde Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun hükümleri uygulanır.» diye yazılmıştır. Bu hükümlerin hiçbirinde uzatma öngörülmemiştir. Süre-lerin içinde resmi tatil günleri vardır. Bunlar sürelele dahil edilmektedir. Ancak buna karşılık sürenin son günü resmi tatile rastlarsa sürenin, uzatılması değil, tatili kovalayan iş günü bitmesi hükme bağlanmıştır. Böylece kanunla tayin edilmiş bir sürenin kısaltılmış olması da önlen-miştir. Zira süre sonuna rastlayan tatil günü dilekçeyi tevdi edebilme bakımından fiilen ve kanunen kullanılması mümkün olmayan bir gün-dür.

Altıncı Daire kararında, 521 sayılı kanunda son günün çalışmaya ara verme gününe rastlaması halinde sürenin gelecek çalışma günü alt-

şamına kadar uzayacağı hakkında bir hüküm bulunmaması ve kanunun 88 inci maddesinde bu bakımdan Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununa bir atıf yapılmamış olması hususuna da dayanılmaktadır. Eğer Yargılama Usulü Hukukunda kökleşip genelleşerek teessüs etmiş bir hukuk kuralının Danıştay Yargılama Usulünde uygulanabilmesi için mutlaka Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununa bir atıf yapılmış olması şart olarak kabul edilirse, bu takdirde : Kanunlarda açıklık olmadıkça sürelerin hâkimler tarafından uzatılamıyacağı kuralının dahi, tatil günlerinin sürelerle dahil olması kuralıyla birlikte Danıştay Muhakeme Usulünde uygulanamaması gerekir. Çünkü bu kurallar da Danıştay Kanununda metin halinde bulunmayan ve fakat Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununda maddelenmiş esaslardır.

Hukuk Muhakemeleri Usulü, Vergi Usulü ve İş Mahkemeleri Kanunlarındaki ilgili maddelerde tatil günlerinin süreye dahil olduğu belirtiltikten sonra sürenin son günü tatile rastladığı takdirde onu takip eden çalışma gününde biter denilmiş olması sürelerle tatil günleri arasındaki iki yönlü ilişkinin bir kural halinde ve bir bütün olarak tesis edildiğini göstermektedir.

Bu itibarla tatil günleri sürelerle dahil olunca sürenin sonu tatile rastlarsa sürenin müteakip çalışma günü bitmesi, bu kabul edilmediği takdirde süre zarfında geçirilen tatil günlerinin de süre hesabına dahil edilmemesi gerekir. Bu sonuç dahi tatil günlerini süreye dahil edip süre sonunun tatile rastlaması halinde sürenin o gün biteceğini kabul eden görüşün yerinde olmadığını gösterir.

521 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin Millet Meclisinde müzakeresi sırasında dava açma süresinin son günüyle ilgili olarak geçici komisyon sözcüsü tarafından yapılan «Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda kabul edilen prensip burada da tatbik edilecektir.» tarzındaki açıklamadan kanun koyucunun da sürelerin hesaplanması ve son gününün tayini bakımından Hukuk Yargılama Usulü Kanunundaki esasın uygulanmasına öngördüğü anlaşılmaktadır.

Danıştay'ın 8/2/1944 günlü ve E. 40/1, K. 44/138 sayılı İçtihadı Birleştirme kararının halen uygulanması mümkün değildir. Çünkü sözü edilen İçtihadı Birleştirme Kararında problem süre uzatılması olarak ele alınmıştır. Halbuki halen üzerinde durulan konu sürenin hesaplanması konusudur. Ayrıca bu karar, 4904 sayılı Kanuna konulan 26 ncı madde ile hükümden düşürülmüştür. Bu suretle hükümden düşmüş bir kararın elan yürürlükte olduğu kabul edilemez.

Netice : Bu nedenlerle Danıştay'da karar düzeltilmesini isteme süresi dahil olmak üzere dava açma ve cevap verme sürelerinin son günleri tatile rastladığı takdirde bu sürelerin gelecek çalışma günü sonunda bitmesi gerekir. Bu nedenlerle İçtihadın Dava Daireleri Kurulunun Esas 1966/499, Karar 1967/166 ve 9 uncu Dairenin E. 1966/2436, K. 1967/621 sayılı kararlarının ruhuna uygun olarak bu suretle birleştirilmesine 9/5/1970 gününde üçte ikiyi aşan oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

X — Yürürlükten kaldırılan 3546 sayılı Danıştay Kanunu ile yürürlükteki 521 sayılı Danıştay Kanununda belli sürelerin son gününün resmi tatil gününe rastlaması halinde, sürenin gelecek çalışma günü akşamına kadar uzayacağı hakkında, mülga 4904 sayılı Kanunun 26 ncı maddesindeki hüküm gibi bir hüküm yoktur. 521 sayılı Kanunun 163 üncü maddesinde, yalnız Danıştay'ın çalışmaya ara vermesinde biten sürelerin uzatılması kabul edilmiştir. Her ne kadar Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu müddetler hakkındaki 162 ncı maddesinde : (Tatil günleri müddete dahildir. Şu kadar ki müddetin son günü tatile tesadüf ederse tatilin ertesi günü hitam bulur.) hükmü sevk olunmuş ise de 521 sayılı Kanunun 88 inci maddesinde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun hangi hükümlerinin Danıştay'da uygulanacağı gösterilmiş olup bu hükümler arasında Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun müddetlere ait hükümleri yer almamıştır.

Kanunun tayin ettiği müddetleri kıyas ve istidlâl yolu ile ve hâkimin içtihatları ile tezyid ve tenkise imkân olmayacağı ve bu kabil müddetlerin katı ve tadili hususunun ancak kanunun müsaadesine mütevakıf bulunduğu hukukun genel kurallarındandır.

Nitekim Danıştay'ın 8/12/1944 tarih ve E. 41/1, K. 44/138 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında, Danıştay Kanununun tayin ettiği ve resen nazara alınması icabeden sukutu hak müddetlerinin yine Danıştay Kanununda tayin ve tespit edilmiş hususlar haricinde tezyid ve tenkisine imkân olmayacağı ve içtihadın bu yolda birleştirilmesi kabul edilmiştir.

521 sayılı Kanununun 46 ncı maddesinin son fıkrasında; İçtihadı Birleştirme kararlarına, Danıştay organlarının, 31 inci maddedeki idari yargı mercilerinin ve idarenin uymak zorunda olduğu hükmü konulmuştur. Anılan içtihadı birleştirme kurulu kararı 3546 sayılı Kanun yürürlükte iken verilmiş; bilâhara bu kanuna 4904 sayılı Kanunla eklenen 26 ncı maddede : (Çalışmaya ara verme günleri süre hesabına katılır. Şu kadar ki, sürenin son günü çalışmaya ara verme gününe rastlarsa süre, gelecek çalışma gününün akşamına kadar uzar.) hükmü konulmuş olmakla içtihadı birleştirme kararı yürürlükten kalkmıştır. 521 sayılı Danıştay Kanununun 171 inci maddesiyle de 3546 sayılı Kanun ve 4904 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Yukarıda açıklandığı üzere 3546 sayılı Kanunda olduğu gibi 521 sayılı Kanunda da idari dava süresinin son gününün resmi tatil gününe rastlaması halinde, bu sürenin uzayacağı hakkında bir hüküm bulunmadığı cihetle hukuki durum her iki kanun zamanında aynıdır. Hukuki durum aynı olunca yürürlükten kalkan içtihadı birleştirme kararı niteliğinde bir içtihadı birleştirme kararı verilmesinin gerekli olduğu açıktır. Kaldığı 521 sayılı Kanunda da belli sürelerin dolması ile sürenin sona ereceği, bundan sonra yalnız Kanunun açıkça gösterdiği hallerde uzayacağı esas kabul edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle içtihadın, yürürlükten kalkan içtihadı birleştirme kararı ve 6 ncı Dairenin E. 1967/163, K. 1967/99 ve E. 1967/164, K. 1967/116 sayılı kararları dairesinde birleştirilmesinin gerekli bulunduğu oyu ile karara karşıyım.

AZLIK OYU

XX — 24/12/1964 tarih ve 521 sayılı Danıştay Kanunu ile belli sürelerin son gününün resmi tatil gününe rastlaması halinde, sürenin, gelecek çalışma günü akşamına kadar uzayacağı hakkında, kanunda mülga 4904 sayılı Kanundaki gibi bir hüküm mevcut değildir. Kanunun 163 üncü maddesinde, yalnız Danıştay'ın çalışmaya ara vermesinde biten sürelerin uzatılması kabul edilmiştir. Her ne kadar Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu müddetler hakkındaki 162 ncı maddesinde : «Tatil günleri müddete dahildir. Şu kadar ki müddetin son günü tatile tesadüf ederse tatilin ertesi günü hitam bulur.» denilmiş ise de 521 sayılı Kanunun 88 inci maddesinde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun hangi hükümlerinin Danıştay'da tatbik edileceği gösterilmiş olup bu hükümler arasında Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun müddetlere ait hükümleri yer almamıştır.

Kanunlarda gösterilen müddetlerin, yine kanunlarda, sarahat olmadıkça hâkim tarafından uzatılmaması hukukun genel kurallarındandır. Nitekim Danıştay'ın 8/12/1944 tarih ve E. 41/1, K. 44/138 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında, Danıştay Kanununun tayin ettiği ve resen nazara alınması icabeden sukutu hak müddetinin, yine Danıştay Kanununda tayin ve tespit edilmiş hususlar haricinde tezyid ve tenkisine imkân olmayacağı ve içtihadın bu yolda birleştirilmesi kabul edilmiştir. İçtihadı Birleştirme Kararlarına, Danıştay organlarının, 31 inci maddedeki idari yargı mercilerinin ve idarenin uymak zorunda olduğu 521 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin son fıkrasında yazılıdır. Her ne kadar bahis konusu İçtihadı Birleştirme Kararı 3546 sayılı Danıştay Kanunu yürürlükte iken verilmiş ve 521 sayılı Danıştay Kanununun 171 inci maddesi ile 3546 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış ise de 3546 sayılı Kanunda olduğu gibi 521 sayılı Kanunda da idari dava süresinin son gününün resmi tatil gününe rastlaması halinde, bu sürenin uzayacağı hakkında bir hüküm bulunmadığından hukuki durum her iki kanun zamanında aynıdır. Bu itibarla sözü geçen İçtihadı Birleştirme Kararını münhasıran 3546 sayılı Kanuna ait bir karar olarak kabul etmek ve 3546 sayılı Kanunun yürürlükten kalkmasıyla bunun da ortadan kalktığını düşünmek imkânsızdır. Bu duruma göre, yeni bir İçtihadı Birleştirme kararı vermeğe yer yoktur. Kaldığı bu İçtihadı Birleştirme kararının 3546 sayılı Kanuna ait olması sebebi ile mülga olduğu kabul edilse bile hukuki durum tamamen aynıdır. Zira yeni kanunda da belli müddetin dolması ile sürenin biteceği bundan sonra yalnız kanunun gösterdiği hallerde uzayacağı esas kabul edilmiştir. Bu nedenlerle içtihadın eski içtihad ve 6 ncı Dairenin Esas 1967/163, Karar 1967/99 ve Esas 1967/164, Karar 1967/116 sayılı kararları dairesinde birleştirilmesinin uygun olacağı oyu ile karara karşıyım.